Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 27 сентябрь, чоршанба. №76 (14358)

СИНАЛГАН ДЎСТ – ҚАРИНДОШДАН АФЗАЛ

Ўзбек ва қирғиз халқлари ўртасидаги азалий биродарлик, асрий дўстлик неча-неча синовлардан ўтган. Бугунги кунда ҳам мустақил тараққиёт йўлини танлаган икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар муттасил ривожланиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 26 сентябр куни расмий ташриф билан Қирғизистон пойтахти Бишкекка жўнаб кетиш олдидан оммавий ахборот воситалари вакилларига берган интервьюсида ҳам бу ҳақида алоҳида тўхталиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари икки мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг барқарорлигига мисол қилиб ўтган йили Қирғизистоннинг Боткен туманида юз берган воқеаларни яна бир бор эсга олди.

— Ҳақиқий дўст бошга ташвиш тушганда билинади, деган нақл бор, - деди Ислом Каримов. - Биз террорчи гуруҳлар Боткенга ҳуруж қилганида қирғиз халқи билан елкама-елка турдик. Қирғизистонни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга ҳаракат қилдик. Бизнинг жонкуяр ўғлонлар ва қиз-жувонларимиз Қирғизистон тупроғида қароқчиларга қарши курашда фидоийлик кўрсатди... Шу боис, бу шафоатли кунларда қардошлик муносабатларимизни янада мустаҳкамлашга, ўзаро янада яқинлашишимизга асос бўлмоқда.

Ислом Каримовнинг Қирғизистонга расмий ташрифига томонлар алоҳида эътибор қаратаётгани бежиз эмас. Зеро, ушбу сафар давомида Ўзбекистон билан Қирғизистоннинг ўзаро муносабатлари ривожи учун муҳим бўлган қатор ҳужжатлар имзоланиши кўзда тутилаётир. Жумладан, ташриф доирасида икки давлат ўртасидаги алоқаларни кучайтириш тўғрисида Баёнот қабул қилинади ҳамда ҳарбий ва ҳарбий-техникавий ҳамкорлик ҳақида битим имзоланади. Шунингдек, Бишкекда божхона, консуллик алоқалари ва қонун ҳужжатларини бир-бирига мутаносиблаштириш борасидаги келишувларга ҳам имзо чекилади.

Маълумки, жорий йил октябр ойининг охирларида Қирғизистонда президент сайлови бўлиб ўтади. Айни пайтда мамлакат Марказий сайлов комиссияси олти нафар номзодни расман рўйхатга олган.

Даъвогарлар орасида Қирғизистоннинг айни пайтдаги раҳбари Асқар Акаев ҳам бор. Ўзбекистон жамоатчилиги қўшни давлатда юз бераётган бу жараённи катта қизиқиш билан кузатиб боряпти.

Ислом Каримов Қирғизистондаги мазкур муҳим тадбир хусусида тўхталар экан, жумладан, бундай деди:

— Ушбу сиёсий жараён, албатта, қўшни республиканинг ички иши. Шу сабабли четдан туриб бу тадбирга қандайдир таъсир ўтказишга уриниш ножоиздир. Сайловда кимнинг ғолиб бўлиши, аввало, Қирғизистон халқининг, яъникм сайловчиларнинг хоҳиш-иродасига боғлиқ.

Лекин мен бир гапни айтмоқчиман. Биз Қирғизистоннинг бугунги раҳбарияти билан шунча йиллардан буён самарали ишлаб келяпмиз. Доимо бир-биримизга кўмак бердик, зарур вақтларда елкадош бўлдик, турли синовлардан биргаликда ўтдик. Шунинг учун, агар мен Қирғизистон фуқароси бўлганимда, босиб ўтилган шарафли йўлни, бугунги иқтисодий-сиёсий вазиятни ҳисобга олиб, албатта, Асқар Акаев учун овоз берган бўлар эдим. Бу мустақил давлатнинг ички ишига аралашиш эмас, балки биродар халқ вакилининг ўз қардошларига айтган дил сўзларидир.

Ислом Каримовнинг журналистлар билан учрашувларида доимо Афғонистон масаласи кўтарилади. Чунки бу давлатдаги урушни бартараф этиш, қўшни юртда тинчлик ўрнатишда Ўзбекистон кўп саъй-ҳаракат қилмоқда. Журналистларнинг давлатимиз раҳбарига Афғонистон масаласида бот-бот мурожаат қилиши мамлакатимиз ҳукуматининг бу муаммони ечиш йўлида олиб бораётган сиёсатига бўлган катта қизиқишнинг натижасидир.

Жаҳон оммавий ахборот воситалари тарқатаётган хабарлардан ҳам маълумки, бугунги кунда Афғонистондаги ҳарбий ҳаракатлар жуда фаоллашиб қолди. "Толибон" ҳаракати кучлари "Шимолий иттифоқ" вакилларининг асосий таянч пункти бўлмиш Панжшер дарасини ишғол қилишга бор кучини ташлаган ва айни пайтда бу ерда шиддатли жанглар давом этмоқда.

Давлатимиз раҳбари Афғонистондаги ҳозирги вазиятга тўхталар экан, Ўзбекистон бу мамлакатда тинчлик ўрнатилишига қаратилган барча саъй-ҳаракатларини доимо қўллаб-қувватлаб келганини яна бир бор таъкидлади. Афғонистонда барқарорлик бўлмас экан, Марказий Осиёдаги халқлар ҳам хотиржам яшай олмайди, деди Ислом Каримов. Президентнинг айтишича, Афғонистоннинг катта геосиёсий ўйин майдонига айланиб қолгани бу юртда минглаб курбонларга, қанча-қанча болалар тақдирининг барбод бўлишига олиб келди.

— "Толибон" ҳаракатининг сўнгги кунлардаги муваффақиятли юришлари, Афғонистоннинг минтақамиз билан чегарадош ҳудудларда ўз назоратини ўрнатаётгани кимлардадир хавотир ҳам уйғотиши табиий, - деди Президент. - Ўзбекистон шу вақтгача Афғонистон билан бирор марта ҳам можарога бормаган, унинг ички жанжалларига аралашмаган. У ерда ҳокимият талашаётган ҳеч қайси гуруҳга кўмак бермаган. Биз "Толибон" ҳаракатини ҳам, унинг мақсадлари ва сиёсати қандай бўлишидан қатъи назар, Афғонистондаги йирик сиёсий куч сифатида қабул қилганмиз. Ўзбекистон қўшни давлатда тинчлик ўрнатиш борасида толиблар билан ҳам фикрини эшитишга доим тайёр бўлган. Жумладан, ўтган йили "олти плюс икки" гуруҳининг Тошкентдаги учрашувида "Толибон" вакиллари ҳам иштирок этгани бунинг исботидир.

Ўзбекистон Афғонистондаги барча кучларнинг тинчлик йўлида ўзаро келишувга эришиши тарафдори. Афғонистондаги ҳозирги вазиятга тўхталадиган бўлсак, айтиш керакки, албатта, биз доимо огоҳ ва ҳушёр бўлиб турмоғимиз даркор. Бироқ хавотирга тушишга ҳам асос йўқ. Бизнинг ҳар қандай хавфни бартараф қилишга қудрати етадиган қуролли кучларимиз бор.

Анвар КАРИМОВ,
ЎзА мухбири

БИШКЕКДАГИ УЧРАШУВЛАР

26 сентябр, Бишкек. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади).

Шу куни Ислом Каримов Бишкек шаҳрига етиб келди. "Манас" аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Қирғизистон Президенти Асқар Акаев кутиб олди. Шу ернинг ўзида Ўзбекистон Президентини расмий кутиб олиш маросими бўлди.

Аэропортда Президентлар оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашди. Асқар Акаев ўзининг таклифини қабул қилиб, Бишкекка ташриф буюргани учун Ислом Каримовга миннатдорлик билдирди. У Ўзбекистон ва Қирғизистон халқларини фақат қардошлик ва биродарлик туйғуларигина эмас, балки тарихий, маданий муштараклик, илдизларнинг бирлиги ҳамда мустаҳкам қўшничилик алоқалари боғлаб туришини айтди. Асқар Акаев Ўзбекистон Президентининг Қирғизистонга ташрифи ҳамиша икки томонлама муносабатлар ривожига туртки бўлиб келганини таъкидлади ва бу галги сафар ҳам ўзаро алоқаларни янада юқори босқичга кўтаришига ишонч билдирди.

Ислом Каримов Бишкек сафари чоғида савдо-иқтисодий,маданий алоқалар билан бир қаторда минтақавий хавфсизлик масаласи ҳам кенг муҳокама этилиши кўзда тутилаётганини маълум қилди.

— Бугунги мураккаб воқелик, - деди Президентимиз, - хавфсизлик муаммоларига янада фаолроқ, янада жипсроқ ёндашишга, воқеалар қай тарзда ривожланишини олдиндан таҳлил қилиб, унинг оқибатини кўра билиш ва биргаликда зарур чора-тадбирлар кўришга ундамоқда.

Ўзбекистон раҳбари икки мамлакатнинг иқтисодий салоҳиятини тўла ишга солиш заруратини ҳам таъкидлади. Жумладан, сув ва энергетика захираларидан фойдаланиш, коммуникация тармоқларини ,ривожлантириш борасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш, савдо-сотиқ ҳажмини ошириш учун имкониятлар кўп эканини қайд этди.

Асқар Акаев сув ва энергетика соҳасидаги ҳамкорликка тўхталиб, Қирғизистон Ўзбекистон билан биргаликда "Қамбарота" гидроэлектр станциясини қуришга тайёрлигини маълум қилди. Журналистларнинг Афғонистондаги вазият билан боғлиқ саволларига ҳам атрофлича жавоб қайтарилди. Ислом Каримов бу хусусда Тошкентда айтган гапларини такрорлади. Асқар Акаев Президентимизнинг фикрларини қўллаб-қувватлади.

Журналистлар билан учрашувдан кейин Президентларнинг яккама-якка суҳбати бўлиб ўтди. Унда икки томонлама муносабатларни ривожлантириш масалалари, Ўзбекистон ва Қирғизистон ташвишига солаётган минтақавий муаммолар юзасидан фикр алмашилди.

Кечқурун "Ола арча" қароргоҳида Қирғизистон Президенти номидан Ислом Каримов шарафига расмий қабул маросими уюштирилди.

Икки томонлама музокаралар эртага давом этади.

(ЎзА)

"Камолот" ҳудуди

ЁШЛАР – МАМЛАКАТ КЕЛАЖАГИ

Тошкентда "Камолот" республика ёшлар жамғармасининг навбатдан ташқари кенгайтирилган йиғилиши бўлди. Унда 1996-2000 йиллардаги фаолият якунлари муҳокама қилинди. Йиғилишда жамғарма муассисташкилотлари ва ёшлар муаммолари билан шуғулланувчи тузилмалар раҳбарлари, пойтахтдаги олий ўқув юртлари ректорлари, шунингдек, "Камолот"нинг вилоят ва туман бўлинмалари ҳамда улар ҳузурида ташкил этилган жамоатчилик марказлари раислари иштирок этди.

Йиғилишни Олий Мажлиснинг Ёшлар ишлари қўмитаси раиси Азамат Зиё бошқарди.

"Камолот" жамғармаси бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Қаҳрамон Қуронбоев ўзининг ҳисобот маърузасида Президент Ислом Каримовнинг Фармонига мувофиқ 1996 йилда ташкил этилган жамғарманинг асосий вазифаси - ёшларимизнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, уларни islоҳотларни амалга оширишга жалб этишдан иборат эканлигини таъкидлади. Ёш авлодни маънавий ва жисмоний соғлом этиб тарбиялаш, уларни миллий мустақиллик ғояси билан руҳлантириш мамлакатимизда амалга оширилаётган давлат сиёсатининг устивор йўналиши ҳисобланади. Шунинг учун ёшлар муаммоларини ҳал этиш кўпгина давлат ва жамоатчилик тузилмалари, хусусан "Камолот" жамғармасининг муҳим ишига айланган. Мамлакатимизда ёшларнинг ижтимоий муҳофазаси, бандлиги, таълим, йигит ва қизларнинг маданий даражасини ошириш, улар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, ёшларнинг дам олишини ташкил қилиш масалаларига катта эътибор қаратилмоқда.

Бугунги кунда жамғарма бўлинмалари нафақат вилоят ва туманларда, балки кўпгина ўқув муассасалари, саноат ва қишлоқ хўжалиги корхоналарида фаолият юритмоқда. Жамғарма бир қатор дастурларни амалга оширяпти, хусусан қишлоқ жойларида янги иш ўринлари ташкил қилинмоқда. Қисқа муддатда зарур касбни эгаллаш мумкин бўлган турли курслар, марказлар тузилмоқда. Бундан ташқари жамғарма ҳузурида ёшлар ўртасида ҳуқуқий билимларни тарғиб қилиш, ёш авлодни соғломлаштириш билан шуғулланувчи "Камолот-Қонун", "Камолот-Саломатлик" ва бошқа муаммо марказлари ташкил этилган.

"Камолот" жамғармаси мукофоти учун спортнинг кўпгина турлари бўйича оммавий мусобақалар ўтказиш анъанага айланмоқда. Бундан ташқари "Сиз қонунни биласизми?", "Ҳамшира", "Шунқорлар" ҳарбий-спорт ўйинлари, шунингдек, Ўзбекистон тарихи бўйича ўтказилаётган республика танловлари ёшлар ўртасида кенг оммалашиб бормоқда. Уларда ҳар йили 280 мингдан ортиқ йигит-қиз иштирок этмоқда.

Йиғилишда жамғарма фаолиятида бир қанча камчиликлар ҳам мавжуд эканлиги қайд этилди. Хусусан, ёшларни миллий мустақиллик ғояси, ватанпарварлик, халқимиз танлаган ҳуқуқий демократик давлат қуриш йўлига содиқлик руҳида тарбиялаш борасидаги ишларни кучайтириш зарур. Бунинг учун "Камолот" бўлинмалари ва ёшлар муаммолари билан шуғулланувчи ташкилотлар ўртасидаги ҳамкорликни фаоллаштириш, жамғарма дастурларини амалга оширишга кенг жамоатчиликни жалб этиш лозим.

Йиғилишда жамғарма бошқарувининг янги таркиби тасдиқланди.

"Камолот" республика ёшлар жамғармаси бошқаруви раиси этиб Комилжон Юсупов сайланди.

Анна Иванова,
ЎзА мухбири

"СОҒЛОМ АВЛОД БИЗНИНГ КЕЛАЖАГИМИЗ"

Фарзандларимиз эртанги кунимизнинг эгаларидир. Улар нечоғлик соғлом ва баркамол бўлса, Ватанимиз истиқболи ҳам шунчалик ёруғ, келажагимиз буюк бўлади. Шу кутлуғ мақсад йўлидаги эзгу ҳаракат истиқлол сиёсатининг узвий қисмини ташкил этади.

Мамлакатимизда 2000 йилнинг Соғлом авлод йили деб эълон қилинишидан мақсад-муддао ҳам мустақилликнинг дастлабки йилларидан бошлаб ёш авлоднинг соғлом ва баркамол бўлиши йўлида амалга оширилган кенг кўламли, эзгу ишларни янги босқичга кўтариш ва жамиятда юксак маъсулият туйғусини тўла шакллантиришдан иборатдир.

"Абу Али ибн Сино" нашриёти яқинда чоп этган "Соғлом авлод – бизнинг келажагимиз" китоби бу борада қилинган ишларни атрофлича ёритишга бағишланганлиги билан қимматлидир. Тўрт қисмдан иборат ушбу китобнинг биринчи қисми "Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори" деб аталган. Бу қисмдан Президентимиз Ислом Каримовнинг соғлом авлодни тарбиялаб, вояга етказиш борасида билдирган қимматли фикрлари, Соғлом авлод давлат дастурини тасдиқлашга бағишланган мажлисда сўзлаган нутқи, Юртбошимизнинг ёш авлоднинг иқтидорли вакилларига йўллаган мактублари, "Соғлом авлод учун" ордени, шу номдаги жамғарма ва журналнинг таъсис этиш тўғрисидаги тарихий ҳужжатлар, соғлом авлод дастурига шарҳ ва бошқа материаллар ўрин олган.

"Азиз биродарлар, ўзингиз ўйлаб кўринг, бу ёруғ дунёда инсондан нима қолади? -дейди Ислом Каримов. — Йиқан-терганинг бир кун тугайди. Сендан ёдгорлик бўлиб, умрингнинг давомчиси бўлиб, чироғингни ёқадиган фарзанд қолади. Агар фарзанд соғлом, оқил, иймон-эътиқодли бўлса, ота-онасига фақат раҳмат келтиради, одамларга наф келтиради, элюртнинг назаридан ҳеч қачон қолмайди".

Юртбошимизнинг донишмандона бу сўзлари китобнинг мазмун-моҳиятини белгилаб қолмай, ҳар биримизни фарзанд тарбияси, унинг саломатлигига юксак масъулият билан ёндошишга ундайди.

Китобнинг иккинчи қисми "Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлади" деб номланган. Бу қисм 1993 йили Президентимиз ташаббуси билан ташкил этилган "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси босиб ўтган етти йиллик фаолияти ҳамда галдаги муҳим вазифалари ҳақидаги мақола билан очилади.

Ўразбой Абдураҳмоновнинг "Оқ ўтовдан таралган она мадҳияси" мақоласида эса Оролбўйи аҳолиси саломатлигини таъминлаш борасида қилинган ишлар, Нукусдаги Скриннинг марказига, 300 ўринга мўлжалланган маслаҳат поликлиникаси ҳамда республика Оналик ва болаликни муҳофаза этиш маркази ҳақида ҳикоя қилинган.

Шунингдек, бу қисмда ногиронлар саломатлигини тиклаш марказлари, ўсмирлик палласи боланинг ички дунёсида содир бўладиган ўзгаришлар, "Соғлом авлод учун" журнали ёшлар орасида олиб бораётган хайрли ишлар кенг таҳлил этилган.

Албатта, ҳар бир инсон фарзанди соғлом, баркамол бўлишини истайди. Бизнинг ота-боболаримиз ҳам, худди шундай мақсад билан яшаганлар. Асрлар оша яшаб келаётган оналар алласи, Юсуф Хос Ҳожиб, Маҳмуд Кошғарий, ибн Сино асарларидаги ўлмас фикрлар бунга мисол бўла олади.

Китобнинг "Соғлом авлод орзуси" қисмидан шу руҳдаги мақолалар ҳам ўрин олган. Соҳибқирон Амир Темурнинг фарзандлар саломатлиги йўлида қилган ишлари, улуғ алломалар бешигини тебратган оналар риёзати, Алишер Навоий асарларида соғлом авлод тарбияси талқинлари миллат фидойилари бўлмиш маърифатпарварларнинг бу борадаги хизматлари ҳақида атрофлича ҳикоя қилинган, уларнинг ибратли ўгитлари ҳамда асарларидан намуналар берилган.

Китобнинг "Сиз ҳам бахтли фарзандсиз..." деб номланган тўртинчи қисмида Ғафур Ғулом, Зулфия, Миртемир, Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов каби ардоқли шоирларимизнинг мумтоз шеърлари жамланган бўлиб, улар ҳам фарзанд тарбияси, уларнинг орзу-ҳаваслари, камоли ва бахт-саодати мавзуига бағишланганидир. Шунингдек, китобдан ҳар бир қисмга оид рангли суратлар туркуми ҳам ўрин олганки, бу унинг мазмунини янада бойитишга хизмат қилган.

Ш.ҲАМРОЕВ (ЎзА)

Зиёкорми, зиёнкор?

СОХТА ДИПЛОМЛИ "УСТОЗ"ЛАР

Ғирром серканинг ўзини урувга йўл кўрсатувчи қилиб кўрсатиб, соддагина қўй-қўзиларни кушхонага бошлаб борганни тўғрисидаги масалдан хабарингиз бор, менимча. Ўзини Гурлан туман касб-ҳунар коллежи талабаларини ғўйки маърифатга етаклаётгандек кўрсатиб юрган ғирром домлалар борасида-чи, ҳеч эшитганмисиз? Уларнинг зиёкор эмас, балки зиёнкорлигидан воқиф бўлмасангиз, гапни биздан эшитинг!

(Давоми 3-бетда)

ОЛАМ ОВОЗИ

ЧЕГАРА МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Толибонларнинг Тожикистон чегарасига яқин шимолий ҳудудларда жанг олиб бораётганига деярли бир ҳафта бўлди, — дея хабар беради "Газета.Ru". Шоҳ Маъсуд қўшинлари эса борган сари орқага чекинаётир. Ўтган ҳафта охирида Толибонлар Панж дарёси бўйидаги яна бир муҳим стратегик порт-шаҳар — Шерхонни ҳам эгаллаган. Таҳор томонида эса жанглар Тожикистон чегарасидан бор-йўғи 3—5 километр нарида давом этмоқда. Ҳатто чегара ҳудудларига Афғонистон томондан снарядлар келиб тушиши хоҳлаган ҳам учраб турибди. Гарчи Толибон раҳбарлари қўшни ҳудудларга кўз олайтирмасликка сўз беришаётган бўлсада, вазиятни ҳисобга олган Россия ва Тожикистон чегарачилари эҳтиёт чораларини мустаҳкамламоқда.

НЕФТЬ НАРХИ ТУШМОҚДА

АҚШ Президенти ўтган ҳафта охирида Миллий стратегик захирадаги нефтдан фойдаланиш ҳақида қарор қабул қилгандан сўнг жаҳон бозорларида нефтнинг нархида анчагина пасташ бўлди. Жумладан, душанба куни Осиё бозорларида ҳам бир баррель нефтнинг нархи 8,5 фоизга арзонлаб, 28,84 долларни ташкил қилган. Бу эса ОПЕК томонидан белгиланган 28 долларлик чегарага жуда яқин. Аммо ҳали бу жараённи фақат вақтинчалик деб баҳолаётганлар ҳам анчагина. АҚШ захирадаги нефтдан вақтинча ва белгиланган миқдорда фойдаланишга қарор қилган, холос.

"Алпомиш авлодлари" танловига

ПОЛВОН ҚИЗ

Гулзия САДРИДДИНОВА — 1977 йилда Сурхондарё вилояти Шўрчи туманида таваллуд топган. Спорт усталигига номзод. 1996 йилдан буён дзюдо ва миллий кураш билан шуғулланиб келади. Бир неча карра Ўзбекистон чемпиони. Шу йил мамлакатимизда ўтказилган "Кураш — менинг фахрим" танловининг (76-78 кг. вазн тоифасида хотин-қизлар орасида) республика босқичи ғолибаси.

Айни пайтда Шўрчи туманидаги болалар ва ўсмирлар спорт мактабида 30 га яқин ўқитувчи ўғил-қизларга миллий кураш сирларини ўргатиб келмоқда.

— Дзюдо, кураш спортнинг оғир турларидан саналади. Сизни шундай машаққатли майдонга нима етаклади?

— Аввало, киши қалбида бошламоқчи бўлган ишига ишонч бўлиши керак. Шундагина ҳар қандай тўсиқ ва иккиланишларни енгиш мумкин. Мен жисмоний кучим, қобилиятимдан келиб чиққан ҳолда спортнинг мазкур турини танладим. Ич-ичимдан кураш билан эл, халқ назарига тушишга интилдим. Ўртоқларим— Марҳабо, Гулбаҳор, Муқаддас билан маслаҳатлашиб, тумандаги спорт мактаби қошидаги дзюдо тўгарагига қатнашдик. Ҳозир сафдошларимиз анчага кўпайиб қолган. Мана тўрт йилдирки, мураббийимиз Абдураззоқ ака Унураев дзюдо ва миллий кураш сирларини меҳр билан ўргатиб келаётир. Ўша кезларда кураш қиз боланинг иши эмас, дегувчилар ҳам бўлди. Бироқ устозимиз ўгити, меҳнати эвазига 1996 йил Чирчиқ шаҳрида ўтказилган мусобақалардан совринли ўринлар билан қайтганимиздан сўнг шу каби гап-сўзларни бари барҳам топди. Ўтган йили Юртбошимиз Ислом Каримов ташаббуси ва ҳомийлиги билан "Миллий кураш халқаро ассоциацияси"нинг тузилиши биз полвонларга ҳам Ватан ғурури, шаънини ҳимоя қилишдек шарафли масъулият юклади.

— Ғолиблик лаззати ёки мағлубият аламини тотганингизда қалбингизда қандай ҳиссиётлар кечади?

— Ғолиблик машаққатли машқларингиз ва қобилиятингиз самарасидир... Мағлубият эса янада изланишга, ўз устида ишлашга, меҳнат қилишга ўргатади. Курашчи иродали ва шижоатли бўлса, ғалаба уни сира тарк этмайди.

— Одатда аёл киши учун энг катта бахт оила бекаси бўлиш. Сизнинг бўлғуси турмуш ўртоғингиз спортчи бўлишини хоҳлайсизми ёки...

— Соғлом ва қобил фарзанд тарбиялаш — аёлнинг жамият олдидаги бурчи. Ҳозирча ёшман. Қолаверса, эришишим керак бўлган пиллапояларим кўп. Яна шуни айтаманки, мен танлаган қаллиғимнинг спортчи бўлиши шарт эмас. Муҳими, менга муносиб ёр бўлса, бас...

— Кўпчилик тенгдошларингиз кўнгилочар жойлар, дискотекалар, кафе-барларни афзал кўриб, енгил-елпи ҳаёт кечириш иштиёқида бўлишади. Сиз бунга қандай қарайсиз?

— Сиз таъкидлаганингиздек, кўпчилик тенгдошларимнинг яшаш тарзи мени ҳам қониқтирмайди.

— Хўш, бунинг сабаблари нимада деб ўйлайсиз?

— Менимча, фарзандлар тарбияси учун ота-оналар ва мактаб ўқитувчилари бирдек масъул. Уйда ва мактабда яхши таълим-тарбия кўрган бола ҳеч қачон биз хоҳламаган йўлга кириб кетмайди. Мактаб ва таълим тизимларида ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари, ижодкорлар, спортчилар ва бошқа соҳа кишилари билан тез-тез учрашувлар ўтказилиб турилса мақсадга мувофиқ бўлар эди. Бундай учрашувлар ёшларни эзгу йўлларга ундаса ажаб эмас...

Низом НОРҚОБИЛ суҳбатлашди

... Ойнадан ўпкалама

ЁЗГИ КЛУБНИНГ "ШАПКА"СИ

Хоразмда "Туртмагунча уринмас" деган ибора юради. Негадир бу ибора Гурлан тумани раҳбарларига топиб айтилгандай туюлаверади. Чунки юртимиз мустақиллиги эълон қилинган дастлабки йилларданоқ шаҳар ва туман марказларида етмиш йил мобайнида қўққайиб турган ҳайкаллар олиб ташланиб, ўрнига ўзбекона миллий рамзлар барпо этилса-да, гурланликлар бу борада жуда кеч ўйлашга киришдилар. Тўғриси, ўтган йили туман ҳокимлиги биноси олдидаги майдон салпал эпақага келтирилиб, ободонлаштирилди. Бунга қадар бу ерни ҳокимлик биноси майдони дейишдан ор қилар эдик. Аслида мазкур майдондаги ёқимсиз манзара танқид тиғига рўбарў қилингачгина ободонлаштиришга жиддий киришилган эди.

Бугунги кунда туманнинг маркази ҳисобланмиш Гурлан шаҳрини кезар эканмиз, гоҳ-гоҳ шўролар давридан қолган шиорларнинг ҳануз баланд-баланд бинолар пештоқига илиб қўйилганини кўришимиз мумкин. Ана шундай шиорлардан бири гавжум жой ҳисобланмиш Гурлан деҳқон бозори яқинидаги ёзги клубнинг "пешонаси"га қўндириб қўйилган. Собиқ шўролар империяси йўлбошчисининг "Из всех искусств для нас важнейшим является кино" деган сўзлари нақ бир чақирим масофадан кўзга ташланиб турибди. Бу айни пайтда "Давлат тили тўғрисида"ги қонунни менсимаслик эмасми?!

Бунинг устига ўрисча шиорни бошига "шапка" қилиб кийиб олган мазкур ёзги клуб бир вақтлар одамларнинг орзу-умиди эди. Эндиликда эса шаҳар ҳуснига тушган доғдек ташландиқ аҳволда ётибди. Лекин бу дегани бино фойдаланишга яроқсиз, дегани эмас. Роса зўр-р қилиб таъмирланса, атрофига уч-тўрт бош Қорақум туялари келтирилиб, янтоқлари, оқбош ва қамишлари едирилса, муҳташам бинога айланиши шубҳасиз. Ана шунда бу ерда кинодан ташқари ҳар-хил кечалар, концертлар намойиш этилиб, юртдошларимизнинг дуолари олинар эди.

Эрпўлат БАХТ, "Туркистон" мухбири

ЁШЛАР МАСКАНИ

Бундан роппа-роса тўрт йил аввал Самарқанд Давлат Тиббиёт институти қошида лицей-интернат ташкил этилиб, дастлаб бу ерда икки юз нафарга яқин ўқувчи таҳсил оларди. Айни пайтда эса ҳар йили битириб чиқаётганлар ўрнига юз нафар ўқувчи қабул қилинади.

Лицей-интернатда асосан тиббиёт институтларига талабалар тайёрланади. Шунинг учун ўқувчиларга кимё, биология, она тили ва адабиёти фанлари чуқурлаштирилган ҳолда ўқитилади. Ўттиз олти нафар малакали ўқитувчиларнинг уч нафари фан доктори, олти нафари фан номзоди. Улар олиб бораётган дарслар ниҳоятда қизиқ ўтади.

Ўқувчиларнинг яшаши, дам олиши, дарсдан бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун шарт-шароит етарли эканлиги кишини қувонтиради.

— Келажагимизни таъмин этадиган бу ёшларга ҳар қанча шароит ҳозирласак ҳам оз, -дейди лицей-интернат директори, профессор Малик Давронов. — Уларга янада кенгроқ моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш мақсадида, лицей қошида сартарошхона, пойафзал тузатиш устахонаси, ҳаммом, дам олиш хоналари, қизлар учун алоҳида гигиена хонаси, узоқдан келган ота-оналар учун меҳмонхона мавжуд.

Ҳақиқатан ҳам бу ўқув даргоҳига киришингиз ҳамоноқ бахри-дилингиз очилади. Айниқса, "Камолот", "Маънавият ва маърифат" хоналари замон талаблари даражасида жиҳозланган.

Содиқ НАМОЗОВ, "Туркистон" мухбири

КУЗ НОТАСИ

Куз келди ёдимга келган ашъордай,
Куз келди сўроқлаб хотираларни.
Бағрим бутун эди — чалинмасди най,
Бугун тушунаман ноталарини.

Куз кирди ул найнинг тешикларидан,
Куз кирди сўроқлаб "Чўли Ироқ"ни .
Кеча қизғонардим баҳорни жуда,
Меҳмон қилоламан бугун фироқни.

Куз тушди вақтнинг зиналаридан,
Куз тушди ўйнатиб сариқ тилларин.
Эшитилар "чиқ-чиқ" — қадам товуши
Кузнинг оёғидир соат миллари.

Шоди ОТАМУРОД

Маънавият — миллат қиёфаси

ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯНИНГ МАЪНАВИЙ АСОСЛАРИ

Ўзбекистон ўз мустақиллигига эришган дастлабки даврларда айрим зиёлилар ўртасида мафкурага нисбатан салбий муносабат шаклланди. Улар фан, маданият, ижтимоий ҳаёт, таълим-тарбия ишларини мафкурадан халос қилиш учун ҳаракат қилдилар. Бундай кайфиятлар ҳозир ҳам мавжуд.

Собиқ иттифоқ даврида мафкуравий плюрализм бўлмаганлиги сабабли жамиятда битта мафкуранинг ҳукмронлиги ўрнатилди. Бу эса демократик қадриятларни паймол этади. Зеро, мафкура зўравонлик воситаси эмас, балки инсон фаолиятига асос бўлган мақсадларини тўғри англаб олишга имкон берадиган маънавий омилдир. Онгли фаолият деган тушунчанинг ўзиёқ инсон барча хатти-ҳаракатларида маълум ғоя ва мафкурага таяниб иш кўради, деган фикрни англатади.

Ўзбекистонда ҳозир миллий ғоя ва мафкура катта тарбиявий аҳамият касб этмоқда. Буни, албатта, эски давр андозаларига қайтиш деб тушунмаслик керак. Ҳозирги кунда мамлакатимизда миллий ғоя ва миллий мафкурани шакллантириш ва тарғиб этиш демократик ҳуқуқий давлат, фуқоролик жамияти қуриш учун ҳаракат бошланаётган даврда амалга ошмоқда.

Мамлакатимиздаги турли сиёсий партиялар, ижтимоий ҳаракатлар миллий ғоямизда белгиланган мақсадларни амалга оширишнинг ўзига хос йўлларини кўрсатиб бериши ҳам Ўзбекистонни жаҳондаги ривожланган давлатлардан бирига айлантиришнинг муҳим шартидир.

Ёшлар ўртасида миллий ғоя, миллий истиқлол мафкурасини тарғиб этиш мураккаб ва масъулиятли вазифадир. Шу сабабли мунтазам маърифий, тарбиявий ишлар олиб бормоқ зарур. Ёшлар аҳолининг эътиқоди энди шаклланаётган қисми бўлганлиги сабабли бу борадаги тадбирларга мавсумий вазифа сифатида қараб бўлмайди. Тарбиявий ишлар ижодий бўлиб, аниқ шароитлар, имкониятлар, ёшларнинг тобора такомиллашиб бораётган ижтимоий, маънавий-руҳий эҳтиёжлари билан боғлиқ бўлмоғи лозим. Ёшлар миллий ғоя, мафкурани билиши етарли эмас, улар шу мақсадлар учун онгли курашиши ҳам керак. Миллий ғояни минг бора эшитгандан кўра уни амалга оширишда бевосита иштирок этиш фойдалидир. Ҳозирги кунда ёшлар орасида ўтказиладиган мафкуравий ишлар ниҳоятда кўп қирралидир. Уларнинг айримларигагина тўхталамиз. Ҳозир катта эътибор бериш зарур бўлган муаммолардан бири ёшларда ватанпарварлик, Ватан ва миллат олдидаги бурч ва масъулият, миллий ифтихор туйғусини шакллантиришдир. Ёшлар онгли ҳаётнинг биринчи қадамларидан бошлабоқ Ватан ягона ва муқаддас эканини англаб олишлари зарур. Бунинг учун ёшларга ҳар доим тобора кенг кўламда Ватан, унинг шонли тарихи, халқ яратган маънавий маданияти, тарихий мероси ва ёдгорликлари, миллий қадриятлари ҳақида билим бериб бормоқ зарур. Ватан, унинг тарихи, тақдири ҳақида ёшларга қанчалик кўп, асосли маълумот берилса, мафкуравий ишларда кўзланаётган мақсадга эришиш шунчалик осонлашади. Донолар айтгандек, Ватанни севмоқ учун биринчи навбатда уни яхши билмоқ зарур. Ёшлар Ватаннинг ўтмишини билибгина қолмасдан, унинг истиқболини ҳам кенг, тўғри тасаввур этмоқлари, бу борадаги ўз бурч ва масъулиятларини англаб етмоқлари зарур.

Ватанни билиш ва севиш оддий ҳис-туйғу эмас, балки унинг олдидаги бурч ҳамда масъулиятни англаш демакдир. Агар Ватан ҳақидаги ижобий тушунча унинг олдидаги бурч ва масъулият туйғусини шакллантирмаса, бир ёқлама бўлиб қолади. Ўзбекистон бизга ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган ягона Ватандир. Бу Ватанда бизнинг келажак авлодларимиз ҳам яшайди. Шу сабабли Ватан тақдири ҳақида ўйлашимиз келажак тақдирини ҳам ўйлашдир. Шу Ватанни озод ва обод қилиш бизнинг қўлимизда, ҳамма нарса бизнинг бирлигимиз, аҳиллигимизга боғлиқ. Шу Ватан бой бўлса, бой бўламиз, тинч бўлса, тинч бўламиз, ривожланса барча орзу-умидларимизга эришамиз, деган фикр барча ёшларнинг дилидан мустаҳкам ўрин олиши керак.

Миллий ғоямизнинг асосий тамойилларидан бири-миллий бирлик ва бирдамликни мустаҳкамлашдир. Мустақилликка эришгандан сўнг миллий давлат доирасида узил-кесил бирлашдик. Бу бизнинг энг катта ютуғимиз,миллий равнақимизнинг ҳал қилувчи омилидир. Ҳозирги кунда "ваҳҳобийлик", "ҳизбут-таҳрир" тарафдорлари ислом давлати тузиш, илк ўрта асрлардаги Араб халифалигини тиклаш ғояларини олдинга сурмоқда. Инсоният XXI аср сари қадам қўяётган ҳозирги шароитда давлат тузилишининг ўрта асрлардаги андозаларини тарғиб этиш миллий мустақиллигимизга барҳам беришга интилишдан бошқа нарса эмас. Ҳозирги тарбиявий ишларда фундаментализм ва экстремизмни фош этиш ҳам миллий манфаатларимизни ҳимоя қилиш билан боғлиқдир.

Бу масалада ҳам мавсумийлик, хўжакўрсинга иш қилиш ҳолатларига ҳали буткул барҳам бера олганимиз йўқ.

Миллий ғоямизнинг мафкура орқали тарғиб этилаётган бош тамойилларидан яна бири Ўзбекистонни жаҳондаги ривожланган демократик, дунёвий давлатлардан бирига айлантиришдир. Бу вазифа ҳозирги ёшлар зиммасига тарихий тараққиёт зарурияти юклаган масъулиятдир. Давлатнинг қудратини оширишда иқлим шароитлари, табиий бойликларнинг ҳам аҳамияти бор, лекин бу масъулиятли вазифани ҳал қилишдаги асосий омил юксак маънавиятли инсонлардир. Агар етук маънавий омил бўлмаса, табиий бойликлари кўп бўлган мамлакатнинг ҳам ривожланган давлатлар қаторига қўшилиши қийин кечади. Маънавий камолотнинг энг асосий йўли ҳозирги замон фани, техникаси, технологияси, маданияти борасидаги ютуқларни тўла эгаллаш, миллий мерос ва қадриятларни улар билан боғлаб, янги босқичга кўтаришдир. Бунинг учун ёшлар чуқур замонавий билимга, етук малакаларга эга бўлишлари зарур. Халқ таълимини ривожлантириш, мутахассислар тайёрлашни яхшилаш тўғрисидаги тадбирлар Ўзбекистон давлати олиб бораётган сиёсатнинг асосий йўналишларидан бирига айланишининг сабаби ҳам шунда. Бозор муносабатлари шароитида мутахассисларнинг қадри ва жамиятдаги мавқеи қўлидаги диплом билан эмас, балки ҳақиқий билими, ишбилармонлик қобилияти билан белгиланади. Ёшларни билим олишга даъват этиш ҳам ҳозирги кунда амалга оширилаётган мафкуравий ишлар тизимига киради.

Юқоридагилардан кўринадики миллий ғоя ва мафкура тамойилларини ёшлар онгига муваффақиятли сингдириш барча мураббийларнинг ўз вазифаларига виждон, имон ва масъулият билан, шунингдек ижодий ёндошишларига ҳам боғлиқ.

Ботир ХУДОЁРОВ, тарих фанлари номзоди, ИИВ академияси доценти

РАДИОСТАНЦИЯ ҚЎЛГА ТУШДИ

Чеченистоннинг Наурский туманидаги Калининовский станциясида жангариларнинг кучли радиомаркази қўлга олинди. Бу ҳақда хабар тарқатган Россия Федерацияси Ички ишлар вазирлигининг Шимолий Кавказ бўйича вақтинчалик матбуот маркази маълумотларига қараганда, бу ердан туриб ултрақисқа тўлқинда конституцияга зид характердаги эшиттиришлар узатилган.

ОЛАМ ОВОЗИ

ИККИ КОРЕЯ ҲАРБИЙЛАРИ БИТТА КУРОРТДА

Шимолий Корея куролли кучлари вазири вице-маршал Ким Ир Чол ва Жанубий Корея мудофаа вазири Чо Сунг Тая Чежу оролидаги дам олиш зонасида икки кунлик музокараларни олиб бордилар. Уч йил давом этган урушдан сўнг, 1953 йили бу икки мамлакат ўртасида ярашув битими имзоланган бўлсада, улар тинчлик ҳақида келишмаган эдилар ва асли битта бўлган икки буён техник томондан ўзаро уруш вазиятида қолиб келмоқда эди. Узоқ анъанага зид равишда бир-бирини қучоқлаб кўришган ҳарбий раҳбарларнинг мазкур учрашувини ҳам олға ташланган яна бир қадам деб баҳолаш мумкин.

Ислом КАРИМОВ:
Устозни отадан улуғ деб билган маърифатпарвар халқимиз муаллим ва мураббий зотини ҳамиша ардоқлаб, уларнинг меҳнатини қадрлаб келади.

МУАЛЛИМ КАМОЛОТ ИЧРА КЎЗГУДИР

Ислом КАРИМОВ:
Дунёда ҳар қайси касб-ҳунарнинг ўзига хос ўрни, аҳамияти ва қадр-қиймати бор. Аммо уларнинг орасида энг улуғи ва шарафлиси, бу — ўқитувчилик касбидир.

Ёшлик баҳслари

МАЪРИФАТ — ДИЛ ИСТАГИ

Юксак даражадаги тараққиётни ўз олдига мақсад қилиб қўйган ҳар қандай давлат, аввало, таълим тизимини ислоҳ қилади.

Маърифат, Авлоний бобомиз таърифи билан айтганда "Шижоатли қилур — шижоат эса қалбнинг матонатидан, руҳнинг саломатлигидан иборатдур. Маорифдан фунундан ва маданиятдан маҳрум қолган халқ жаҳолат панжаларининг орасида хамир каби эзилгандек афоли заминда ҳам нафснинг ёқасини бўшата олмас. Зероки, жаҳолат энг қўрқинч фақир ва муҳтожликдан зиёда даҳшатлироқ бир мусибатдир".

Тараққий топган давлатлар тажрибаси маҳсули рейтинг, тест каби баҳолаш, саралаш тизими, замонавий лицей ва коллежлар, янги мутахассисларга эга олий ўқув юртлари фикримизга далил бўлади. Эл-юрт келажагини ўйлаб олиб борилаётган бу саъй-ҳаракатлар ҳар бир ақл соҳибини масъулият билан хизмат қилишга чорлайди. Шу ўринда бакалавр даражаси тажрибасига асосланиб, янги жорий қилинган таълим тизимининг кенг қулоч ёйишига тўсиқ бўлаётган муаммоларни бартараф этишга қаратилган бир-неча таклиф билдирмоқчиман.

Биринчи, бир хонага уч талаба жойлаштирилади. Улар ана шу хонада дарс тайёрлашади, овқатланишади, дам олишади. Энди мантиқан ўйлаб хулоса қиладиган бўлсак, бир-бирига зид ҳолат пайдо бўлади. Бир нарса барчага аниқ, ҳар бир инсон тафаккури айнан такрорланмасдир. Шу ўринда, бир хонада яшаётган уч талаба ҳам айни бир вақтда, ягона нарсани истамайди. Кимдир дарс қилмоқчи бўлса, кимдир музика эшитишни ёқтиради. Яна бир ҳамхона дам олмоқни ихтиёр этиши мумкин.

Иккинчи, талаба ва кутубхона орасидаги тафовутнинг кўзга ташланарли даражадалигининг гувоҳи бўламиз.

Сир эмаски, республикамиздаги кутубхоналар соат 19.00 гача, олий ўқув юрти кутубхоналари эса 16-17 гача фаолият юритади.

Менинг таклифим: Талабалар бўш бўлиб, китоб ўқишга вақти бўлган кечки соатлар ва якшанба кунлари кутубхоналаримиз ишласа...

Шавкат АЛЛАНАЗАРОВ,
"Туркистон" мухбири

1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни

МИШАРИФ ОТАНИНГ МАКТАБИ

Шаҳрихон тумани маҳаллаларида дув-дув гап: "нима дейсан, Таит қишлоғидаги саховатпеша Мишариф ота Жўраев ўз пулига мактаб қурганмиш".

Ҳақиқатдан ҳам тумандаги Таит маҳалласида истиқомат қилувчи фермерлик билан шуғулланаётган Мишариф ота Жўраев ўсиб келаётган ёш авлод учун 3,5 миллион сўм маблағ сарфлаб, 100 ўринли янги мактаб биносини қуриб берди.

Маҳаллий қурувчилар қирқ кун деганда мактаб биносини фойдаланишга топширдилар.

Қўли қадоқ қишлоқ деҳқони бўлмиш Мишариф отанинг бу савобли ишидан хабар топган узоқ яқин дўстлари, ҳамқишлоқлари, қўшни вилоятлардан келган қадрдонлари янги мактаб биносининг очилиш маросимида қатнашиб, отага совғалар тақдим этдилар. Мишариф ота эса барча совғаларни ҳам мактаб жамоасига, қишлоқ болаларига хадя қилди.

Бу Андижон вилоятидаги савобталаб тадбиркорлар, ишбилармонлар бепул қуриб берган биринчи мактаб эмас. Кейинги икки йил мобайнида вилоятнинг Булоқбоши туманидаги Ширмонбулоқ қишлоғида, Андижон туманининг Хакан ва Экин-тикин қишлоқларида ҳам маҳаллий тадбиркорлар маблағлари эвазига қурилган мактабларда келажагимиз юлдузлари бўлган болалар ўқимоқдалар.

Андижон вилояти,
"Туркистон-пресс"

Байрамингиз муборак бўлсин, устозлар!

Бола бошдан...

БОЛАЛАР ҚАЛБИГА ЙЎЛ

Одатда кичкинтойларнинг "Боғчага бормайман" деган хархашаси эрталабданоқ кайфиятингизни бузади. Айбни боланинг инжиқлигига йўямиз-у, алдаб-сулдаб уни боғча томон етаклаймиз. Бироқ, кўнгил нотинч. Ишда ҳам шуларни ўйлаб ишлагандек бўлмаймиз. Ахир, боланинг тинчлиги, шўх-шодон юриши барча нарсадан устун.

Бу борада пойтахтдаги 598-болалар боғчаси алоҳида ажралиб туради. Болажонлар хархашасиз, жон-жон деб боғчага боришади. Бунинг сабаби бор. Ҳар бир ходим болалар қалбига йўл топа олган. Болаларга етарли шароит яратиб беришда мудира Феруза Алимахсумованинг меҳнати катта. Эзгулик, яхшилик йўлида опа тиним билмайди. Ҳали болаларга ҳар-хил ўйинчоқлар келтиради, ҳали ҳар-хил расмли, қизиқарли китоблар... Ишқилиб, болаларнинг хоҳиши ерда қолмайди.

Феруза опа билан елкама елка туриб болаларнинг эртанги куни, порлоқ келажаги учун қайғураётган боғча услубчиси Муқаддас Бойматова, тарбиячилардан Фотима Раҳимова, Мавжуда Саидхўжаеваларнинг ҳам меҳнатлари таҳсинга лойиқ.

Бола бошдан... Бу ибора барчага таниш. Зеро, бола бошидан қайси бир яхши муҳитда таълим олса, тарбия кўрса, унинг жажжи юраги худбинликлардан, ёмон иллатлардан йироқда бўлади. Ватан меҳри, она муҳаббати, дўстлар садоқатини теран англайди...

Бу борада Ф. Раҳимова, М. Саидхўжаева каби тарбиячиларнинг жонкуярлиги болаларнинг кейинги тақдирида ўчмас из қолдиради.

Зиёда АШУРОВА,
"Туркистон" мухбири

БИЛАСИЗМИ?

***

Пединститут ва университетларда 1900 та профессор, 666 та доцент бўлажак педагогларга таълим бермокда.

***

Республикада 8 та мутахассислик бўйича ҳунар-таълим усталари тайёрланмокда.

***

Республикада 33 та педагогика билим юрти бўлиб, ҳар йили кундузги ва сиртқи бўлимларга 10000 ўқувчи қабул қилинади. Уларга 3050 тажрибали устозлар таълим бермокда.

***

Республика Педагогика малака ошириш институтлари 18 та бўлиб, уларда ҳар йили 80000 ўқитувчи ўз малакаларини турли фанлар бўйича оширишмокда.

***

Республикада "Халқ ўқитувчиси" унвонига сазовор бўлган ўқитувчилар 14 та.

***

612 та мактабдан ташқари муассасаларда 47.000 ўқувчи қатнашмокда.

***

Республикада 369 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаби бўлиб, уларда 40.000 дан ортиқ ўқувчи ёшлар қатнашмокда.

***

Республикада 139 та техника ижодиёт уйи бўлиб, 66 йўналиш бўйича клубларда 90 минг ўқувчи ва ёшлар қатнашмокда.

***

Республикада 132 та махсус экология мактаби бўлиб, ўқувчилар сони 75 мингдан ортикдир.

***

Республикада 45 та ёш сайёҳлар ва ўлкашунослик мактаби бўлиб, 40 мингдан ортиқ ўқувчи қатнашмокда.

***

Республикада 220 та ижодиёт маркази мавжуд.

***

Республикада 17 та футбол мактаби бўлиб, унда 320579 та ўқувчи таълим олмокда. Шулардан 50 мингги ўсмирлардир.

Турсунхўжа АЗЛАРХОНОВ тайёрлади

МАКТАБДАГИ МУҲАББАТ

Илк бор Уни кўрганимда юрагим тез-тез уриб, ўзимни ғалати сезгандим. Ўшанда 10-синфга ўтгандик. У синфимизга бошқа мактабдан келиб қўшилганди.

Мунира... Бу гўзал қиз ўзининг назокати, латофати билан мени ўзига ром этиб қўйди. Дарслар қулоғимга кирмас, мактабга фақат уни кўриш учун борардим.

Бир куни танаффусдан сўнг Муниранинг йўлини пойладим. Бахтимга у ёлғиз келарди. Олдига бордиму,- билмадим, қандайдир куч таъсирида дилимдаги бор дардимни унга тўкиб солдим. У эса жим... Айтган гапларимга жавоб ололмадим. Шу воқеадан сўнг у мендан ўзини олиб қочадиган одат чиқарди. Ҳатто, саломлашмай қўйди. Наҳот менинг муҳаббатим унга оғир ботган бўлса... У тушунишни хоҳламасдими ёки ҳисларимга жавоб қайтаришга қизлик ғурури йўл қўймасдими, менга қоронғу.

Шермат СИРОЖОВ,
Бухоро вилояти

СОХТА ДИПЛОМЛИ "УСТОЗ"ЛАР

(Давоми. Аввали 1-бетда)

Гурлан касб-ҳунар коллежи Хоразм вилоятининг энг бообрў илм масканларидан бири ҳисобланади. Шу боисдан ҳам ҳар йили мазкур даргоҳга юзлаб ёшлар кириш имтиҳонларини топширадилар. Бироқ, улар ушбу коллежга ўрнашиб олган айрим кимсаларнинг ўғри, чаласавод, учига чиққан ғирром эканидан хабардор эмас.

Яқинда Гурлан туман прокуратураси томонидан ўтказилган текшириш натижасида бу билим ўчоғида қаллобликлар авж олаётгани аниқланди. Коллеж директорининг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари Иброҳим Сафоев ўзига ишониб топширилган товар моддий бойликларни ўзбошимчалик йўли билан талон-тарож қилиб юборгани маълум бўлди. Бу қаллобликларнинг бор-йўқ бир қисми, холос!

Дарвоқе, йўқотилган товар-моддий бойликларни-ку, қонуний чора кўриш йўли билан ўз ўрнига қўйса бўлади. Лекин, юзлаб талаба ёшларнинг ўғирланган олтиндан қиммат вақтларини, шунчаки аравани қуруқ олиб қочиш йўли билан ўтилган дарс соатларини ўз ўрнига қўйиб бўлармикан? Мазкур коллежнинг ўқитувчиси Насиба Авазова йигит-қизларнинг илмга чанқоқлигини ҳис этмаган ҳолда, ўзининг умуман уқуви бўлмаган фан — физикадан дарс беришни зиммасига олган. Фани учун ажратилган дарс соатларини эса талабаларни лақиллатиш билан ўтказиб келган. Келажак авлод маърифати учун қайғурмайдиган бу аёл, аслида ҳеч қандай олий маълумот эгаси эмас. 1998 йилда Низомий номидаги Тошкент давлат Педагогика институтининг тўла курсини "Меҳнат таълими ва физика мутахассислиги бўйича тамомлаган" деган дипломи қалбаки эди. Ўзининг таъкидлашича, Насиба бу сохта дипломни 1999 йилнинг август ойида Тошкент шаҳрида нотаниш кимсалардан сотиб олган. Чунончи, балиқ бошидан сасийди, деган мақол айнан мана шу коллеждаги нохуш воқеаларга нисбатан айтилгандек. Чунки талабаларни лақиллатиш, сохта диплом билан обрў қозонишни коллеж директори Болтабой Раҳматовнинг ўзи бошлаб берган. У 1992 йилда Тошкент давлат университетини агрономия ихтисослиги бўйича битказганлик мазмунини англатувчи — сотиб олинган қалбаки диплом нусхасини 1999 йилда Гурлан касб-ҳунар коллежига директорлик мансабига тайинланаётганида ҳужжатларга илова қилиб топширган.

Айбдорлар устидан суд ҳукми ўқилди. Бироқ, жаноб коллеж директори ва унинг қўл остида ишловчиларнинг шунча писмиқликлари бўла туриб раҳбарнинг отдан ҳам, эгардан ҳам тушмай ўтирганини қандай изоҳлаш мумкин? Сохта дипломли зиёкорлар, йўғ-е, кечирасиз, зиёнкорлар кимга зарур? Балки тумандаги, ҳамда бу соҳанинг вилоятдаги ёшуллилари бундай нохушликлардан воқиф эмасдирлар?! Амалдаги 2000-2001 ўқув йилида яна ёшлар найрангбозлик билан судланган домлалардан тарбия, маърифат борасидаги пойинтар- сойинтар маърузаларни тинглайдиларми? Балки, қўл синса, енг ичида, иш битаверади, деган мақолни хуш кўрувчилар бу борада сукут сақлашни маъқул кўришаётгандир.

Азалдан ҳар бир илм даргоҳи муқаддас саналиб келинган. Маърифат масканлари ҳатто табаррук саждагоҳлар қатори эъзозланган. Саждагоҳга нораво феъли билан қадам қўйган кимса минбаъд алқанмайди. Гурлан касб-ҳунар коллежининг табаррук остонасини қалтис ниятларда ҳатлаб юрган бу кимсаларга ёшлар нафратидан ортиқ жазо бўлмаса керак.

Алишер АЙТМУРОТОВ,
Гурлан тумани прокурори.
Пўлат ЭРМАТОВ,
журналист

Менинг фикрим

ЎҚИТУВЧИ МАКТАБГА ҚАЙТДИ

Айтишларича, бир соат дарс ўтиш тўрт соатлик жисмоний меҳнат билан баробар экан. Ўқитувчи бир умр изланади. Ўз устида ишлайди. Йўқса, давр талабига жавоб беролмай қолади. Ҳар куни дарсга тайёргарлик кўриш учун конспект ёзиш, кўргазма тайёрлаш, дафтар текшириш керак. Шулар қаторида рўзғор ва югур-югурлар ҳам бор.

Бир танишим мактабда илмий бўлим мудири бўлиб ишлайди. Уч гектар ер олиб ҳар йили пахта етиштиради, режасини ошириб бажаради. Шу боис рўзғорида тўкин-сочинлик, камчилиги йўқ. Барча унга ҳавас қилади.

Яна бир математика ўқитувчисини биламан. Нима бўлди-ю, мактабни ташлаб енгил машинаси билан киракашлик қила бошлади. Хотинига турли товар маҳсулотлар келтириб берар, у савдо иши билан машғул эди.

— Эр-хотин тадбиркорлик қилиб тўғри қилган эканмиз, — дейди танишим. Мана, худога шукр, тўйлар қиляпмиз, яқинда келин туширдик, данғиллама уй қурдик. Ишимдан нолимайман.

Олдинлари бу обрўли ўқитувчининг ўқувчилари республика олимпиадаси ғолиблари бўлишган эди. Айни пайтда у яна мактабга қайтди.

Ҳикмат САМАДОВ,
Қашқадарё вилояти
Китоб тумани

ОЛАМ ОВОЗИ

ЕВРО СИНОВДАН ЎТМОКДА

Шу кунларда Европа бозорларида ҳамкор мамлакатларнинг ягона пул бирлиги бўлган Евро синовдан ўтмокда. Зеро, унинг келгуси тақдири айни кунлардаги натижаларга кўп жиҳатдан боғлиқ экан. Лекин, бошқа бир экспертлар гуруҳи саноати ривожланган мамлакатлар молия вазирларининг Еврога ишонч кўзи билан қараётганининг ўзиёқ ушбу пул бирлиги учун энг катта мадад бўлади, деб баҳолашмокда.

Шунингдек, халқаро экспертларнинг фикрича, агар валюта пайшанба куни Данияда ўтказилажак референдумгача ўз қадрини сақлаб қола олса, ушбу пул бирлигидан фойдаланувчи мамлакатлар сони яна биттага кўпаяди ҳамда ягона пул обрўйи мустаҳкамланиши учун каттагина имконият яратилади.

САДДАМНИНГ СОҒЛИҒИ ЯХШИ ЭМАС

БМТ Боғдод билан ҳаво алоқасини тақиқлаган бўлишига қарамасдан Россия ва Франция самолётлари шахсан Саддам Ҳусайн учун врачлар олиб келди, дея хабар қилади "Ал-Ҳаёт" газетаси. Чунки рак билан оғриган Саддам Ҳусайнни зудлик билан кимётерапия қилиш лозим бўлиб қолган. Шунингдек, газета Боғдоддаги президент саройларидан бири клиникага айлантирилгани ва бу ерга Иорданиядан зарур асбоб-анжомлар келтирилгани ҳақида ҳам хабар беради.

ЁШЛАР ДУНЁСИ

ОҚДАРЁНИНГ СУВЛАРИДА ОҚҚАН ҚИЗ

(«Ёшлар» телеканали "Қишлоқдаги тенгдошинг" кўрсатуви ўзининг 1 йиллик тўйини нишонлайди.)

— "Қишлоқдаги тенгдошинг" кўрсатувини кўриб, қишлоқ ёшлари "Бизни писанд қилганларга минг бора қуллуқ" дейишмоқда...

— Биласизми, менга қишлоқ ёшлари ҳаётини ўрганиш, уларнинг имкониятларини кашф этиш жуда катта руҳ беради. Мен уларни тараққиёт билан бирга юришларини истайман. Менинг кўрсатувим қишлоқ ёшларининг содда орзулари, беғубор ҳаётларини ва шу орқали катта истеъдодларини очиб бера олса бахтиёр бўлардим.

— Уларнинг муаммолари ҳам сизни қизиқтиради деб ўйлайман?

— Албатта, мен улар билан суҳбатлашганимда муаммолари, оғриқларини сўрайман ва иложи борича ўша жойдаги масъул ташкилотлар билан гаплашиб, шу муаммоларни ҳал қилишга ҳаракат қиламан. Менинг назаримда журналистнинг асосий вазифаси ҳам шу бўлса керак.

— Иш жараёнидаги энг қизиқарли воқеани эсласангиз...

— Биз Шаҳрисабзга сафарга чиққанимизда кўрсатув қаҳрамони Машҳура билан сув сепишаётганимизни тасвирга олишаётганида Машҳура дарёга тушиб кетган, уни қутқараман деб ўзим оқиб кетганман. Машҳура қирғоққа чиқибдиям мен чиқолмайман денг. Ўшандан буён муҳарриримиз, севимли шоир Эшқобил Шукур "Оқдарёнинг сувларида оққан қиз" деб ҳазил қиладилар..

— "Даракчи" газетасида сизнинг чет эл сафарингиз ҳақида ўқиб қолдим...

— "Қишлоқдаги тенгдошинг" ташкил топган илк пайтларданоқ ушбу ниятни режалаштирган эдик. Худо хоҳласа, Сиэтл қишлоқларини, Америка ёшларининг турмуш тарзини акс эттирган кўрсатувлар тайёрлаш ниятим бор. Америкалик ёшлар ҳаёти ва бизнинг Ўзбекистон ёшлари ҳаётини бир-бирига таништирмоқчиман.

— Ниятингизга етинг. Наргис, сиз табиатан ниҳоятда мулойимсиз, сокин қизсиз. Касбингиз эса табиатингизга зид... Сизга қийин эмасми?

— Тўғри, бироқ мен иш жараёнида ниҳоятда тезкор ва шиддатлиман. Ўз феълатворимга қарши борсамда мен ўз касбимни оқлай олишим шарт. Менинг шижоатим иш жараёнимда намоён бўлади. Ҳаётда со-

Гурунг

кинман. Буни яқин ҳамкорим, дўстим Дилшодбек ҳам эътироф қилиб туради.

— Режаларингиз?

— Яқин кунларда республикамизнинг барча вилоятлари бўйлаб сафарлар режалаштирганмиз. Хусусан Ибн Сино таваллуд топган Афшона қишлоғи ёшлари билан, Самарқанд, Навоий вилоятларининг қишлоқларидаги ёшлар билан учрашмоқчимиз. Бизнинг ижодий ишларимизни қўллаб-қувватловчи "Ёшлар" телеканали раҳбариятига миннатдорчилик билдирамиз.

— Нималарни ёмон кўрасиз?..

— Ҳасадчи ва ғийбатчи одамларни ёмон кўраман. Одам эзгуликка, истиқболга, бахтга ишониб ва покликка интилиб яшаса, кўп ёмон хусусиятларини йўқотиб боради. Яхшилик ва яхши ниятлар билан яшайлик!

"Туркистон" мухбири Гулжамол АСҚАРОВА суҳбатлашди

Мактубларим

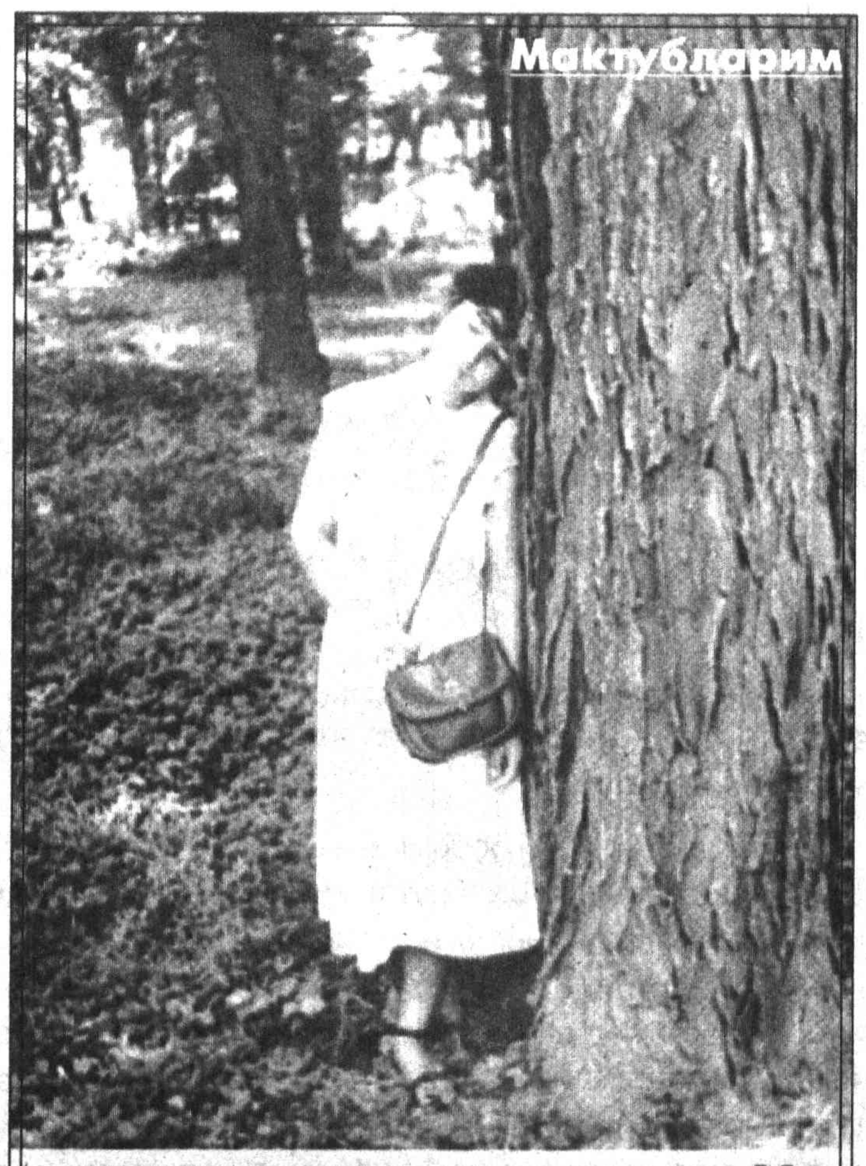

БИР КАМ ДУНЁ

Умр — ўткинчи. Бахт — сароб. Қисмат — беаёв...

Ҳаёт ваъдалардан иборатдек эди. Бироқ ваъдалар ҳаёт бўла олмади.

Куртаклар баҳорнинг алдамчи сўзлари, ёлғон муҳаббат изҳорига ишониб юз очди. Сўнг... у айнан шу ёлғонлар туфайли заъфарон тус олди.

Ёлғон муҳаббатга алданган, ишончи поймол этилган, орзу-умидларидан айрилган япроқ кўзига мунг, қалбига дард чўкди. Япроқ дард оғирлигини кўтара олмади.

Ўз маконидан айрилиб, қисмат шамоллари қўйнида сарсон кезиб юрган япроқни Она-Замин ўз бағрига олди. Муштипар она қайғу-ҳасрат домида тани титраётган япроқни кучиб, унга тасалли бера бошлади:

— Қўй, куюнма, бу асли бир кам дунё...

... Ҳар сафар куз фаслида изғирин ел бутоғидан узиб, чор-атрофга сочиб ташлаган япроқларга тикилиб, гўё ҳаёт ҳақиқатини англаб етгандай бўламан: "Умр — ўткинчи. Бахт — сароб. Қисмат — беаёв..."

Юрагимда ногаҳоний оғриқ кезинади шу топда. Боиси... Боиси... хазонга айланган япрокда мен ўз қисматимни кўраман...

... Сен менинг баҳорим эдинг. Куртак кўкламга ишониб юз очгани каби мен сенга дилим қатидаги энг покиза туйғуларимни ҳадя этгандим. Аммо...

Қисмат шамоллари дилимда эндигина туғилиб келаётган орзуларни хазон мисол турли томонга тўзғитиб юборди. Энди изтиробдан титроққа тушган қалбимга таскин учун сўз ахтаришдан ўзга илож йўқ...

...Она-Заминнинг япроққа таскин бериш мақсадида айтаётган сўзлари яна қайтадан қулоғимга чалинади:

— ... Бир кам дунё...

Мен-чи?! Мен ҳам дилимга шундай дея таскин берайми?! Йўқ, азизим! Эҳтимол бу дунё ҳақиқатан ҳам бир камдир. Аммо мен учун у сен кам дунёдир. Сен кам дунё...

Тухфа

СОЧЛАРИМДА СИЗ ЭККАН ҒАМЛАР

* * *

Севгингиздек қисқа сочимнинг
Орасида сиз эккан гуллар.
О, мен сизга тушлар айтаман
Агар тугаб қолмаса тунлар.

Сиз шу катта қалбингиз билан
Кипригимга чиқиб олгансиз
Юммай десам, оғир менга ҳам,
Юмсам дилга андуҳ солгайсиз.

Мен шу забон дастидан тўйдим,
Нигоҳимдан тўйганингиздек.
Адашибман, мендек телбани
Билиб туриб суйганингиздек.

Дил керакми? Сочиб юбордим
Дугонамнинг дафтарларига.
Мен қўрқмасдан тарсаки тортдим,
Қадрингизнинг рафторларига.

Талабанинг имконларидек,
Бисёр эди имконларимиз.
Яхшилигу ёмонлик қайтар,
Қайтмас лекин хуш онларимиз.

Сочларимда сиз эккан ғамлар,
Босилмаган қордайин оппоқ.
Сиз хурсандсиз, мен ҳам шоддекман,
Ярадор дил йиғлайди бироқ...

* * *

Кўзинг қароғида чўкаётган ул
Сарви ниҳолингдан паноҳ истарми?
Буни деб андуҳга шоҳлар сайланса,
Дунёда биргина бизлар музтарми?

Кўз тутса елларга маҳзуна кунлар
Ўн беш кун моҳимга айтсам дардимни,
Ўн беш кун қуёшга арғимчоқ солиб,
Чанглардан аритсам яксон қадримни.

Кўзимга дўст бўлган маккораларни
Солсам субҳидамнинг дуоларига.
Сўнгра бир самовий соғинчни қумсаб,
Қўлим силкиб кетсам дунёларига.

* * *

Кўчасига ҳовлиқиб кирдим,
Хилват дилу кори мушкулнинг.
Нимасига учибман экан,
Ўша ҳадсиз руҳоний дилнинг.

Ҳидлаб суйдим тиконларини,
Ҳижронларин кўзимга сурдим.
Ёниб турган йўлакларимни
"Борса-келмас" томонга бурдим.

Унутмоқнинг шеваси қийин,
Кўзларимдан оқасиз тахир,
Сиз нечтасиз, буни билмайман,
Бу дунёда биттаман, ахир!

Дилноза ҚЎЧКИНОВА

Тенгдош

ОЙДИН ЙЎЛЛАР ОРЗУСИ

Наргиза Маҳкамова 1980 йилда Тошкент вилоятининг Паркент туманида таваллуд топган. Тошкент Давлат маданият олийгоҳининг халқ бадиий ижодиёти бўлимида таҳсил олади.

Санъат гўзал бўстонга ўхшайди. Унинг бағрини макон айлаган булбуллар овози-да шу масканга муносиб ва ярашиқлидир. Бугун биз номини тилга олмоқчи бўлганимиз, санъат бўстонининг ҳавасманд булбуллари сафидан жой олмоқ умиди ила куйлаётган хонанда Наргиза Маҳкамовадир.

Ёшлигидан қўшиқ айтишга иштиёқи баланд бўлган Наргиза 1994 йилдан "Булбулча" ашула ва рақс дастасига қатнай бошлади. Дастада мураббийлик қилаётган таниқли бастакор Шермат Ёрматов Наргизадаги истеъдодни сезиб, унга яқиндан ёрдам берди.

"Булбулча"да ўзининг жажжи фаолиятини бошлаган Наргиза янги қўшиқлар айтиб, устозлари меҳрини қозонди.

У 1996 йилда "Иқтидорли ёшлар" республика анжуманида фахрли ўринлардан бирини эгаллади. Унинг "Куйла ёшлигим", "Қўшиғим, жон қўшиғим" каби қўшиқлари ўз мухлисларини топди.

Бугун Тошкент Давлат маданият олийгоҳида таниқли бастакорлар Оролмирзо Сафаров, Раҳматжон Турсунов, "Булбулча"даги устози Шермат Ёрматов, Маҳмуд Тоир, Гулжаҳон Мардоновалар ўгитларини олаётган Наргиза Маҳкамова қизғин ижодий изланишда.

— "Озор етмаса", "Баҳор соғинчи"номли қўшиқларим эътиборга сазовор бўлганидан хурсандман. Мақом йўналишида куйлаш жону дилим. Келажакда ҳам шу йўлдан боришни ният қилганман, — дейди Наргиза.

Дарҳақиқат, яхши ният ижобат бўлғусидир. Биз ҳам Ватан, истиқлол, муҳаббат туйғуларини дилига жо айлаётган умидли хонанда Наргиза Маҳкамовага ижодий баркамоллик, санъатда ойдин йўллар тилаймиз.

Шоира ҲАСАН қизи

Қандай изоҳлайсиз?

ВИКТОРИНА САВОЛЛАРИ

1. Қуръонда қанча сўз ва ҳарф бор?

2. Иккинчи жаҳон уруши даврида Польша ҳудудида жойлашган ўлим лагерларидан бирида 28 мамлакатнинг 4 млн. кишиси отиб ташланган. Бу қайси лагерь?

3. Ўзбек аёллари орасидан чиққан биринчи тарихчи аёл ким?

4. *Кўзларимдан кўра ҳаётни Елкаларим кўрибди кўпроқ...*

Ушбу сатрлар муаллифи ким?

"Ёшлар дунёси"га мактуб

„ҚУРТ"ЛИ СОМСА

Мен пойтахт олийгоҳларидан бирида таҳсил оламан. Яқинда Беҳзод исмли дўстим билан тамадди қилгани "Талабалар шаҳарчаси"даги "Ёшлик" кафесига кирдик (номи яна "кафе" эмиш). Талабалик, бунинг устига мусофирчилик эмасми, "ўлмас овқат" деб, сомса ейишни маъқул топдик. Ошпаз акамизнинг "ош бўлсин" сўзини эшитибоқ, сомсасини паққос тушира кетдик. Қорин очганда иссиққина сомсани ейишга нима етсин?! Кўпроқ ейиш учун тез-тез ямлай бошлагандим, кутилмаганда Беҳзод сомсанинг ичида ўрмалаб юрган кичкина-кичкина "гўштчалар"ни кўрсатди.

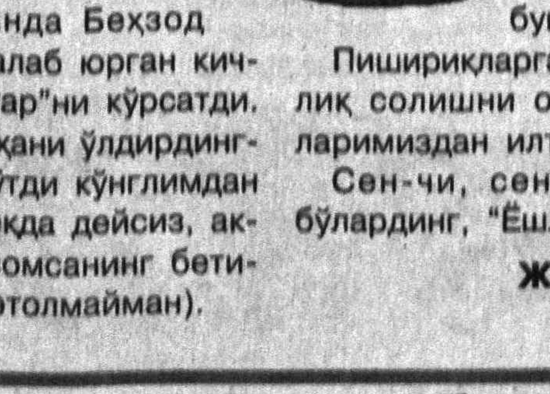

"Эҳ, Беҳзод-а, иштаҳани ўлдирдинг-ку, оғайни" деган ўй ўтди кўнглимдан (энди сомса ейиш қаёкда дейсиз, аксинча, шундан бери сомсанинг бетига қарашга "журъат" этолмайман).

Беҳзод атрофимизда гир айланиб юрган ошпаз акани бу воқеадан воқиф этди. Ошпаз ака бўлса, "бу зира" дея ўзини олиб қочди-ю, қайтиб олдимизга йўламади. Балки бу ҳол сизга кулгили туюлар, аммо ўзингиз бир ўйлаб кўринг, ахир аҳвол шундай давом этаверса, қанча-қанча одамлар касалликка чалинмайдими? Ошпаз номини олган бу акамиз ўз номига хиёнат қилмаяптимикин?

"Ёшлар дунёси", одамзот очликка чидамли бўлади. Аммо бундай аҳволга...

Пишириқларга ҳалол ва тоза масаллиқ солишни ошпаз ака ҳамда опаларимиздан илтимос қилиб қоламиз.

Сен-чи, сен уларга нима деган бўлардинг, "Ёшлар дунёси"?

Жамшид ТОШҚУЛОВ, талаба

Фотохонда

Сой манзили ҳали беадоғ,
Сувдан кўпроқ сени суюрман.
Тушмасдан оппоқ патга доғ,
Юр, муҳаббат, кетдик бу ердан!

Туркистон

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Комил ЮСУПОВ, Ҳотам АБДУРАИМОВ, Ғайрат ШОУМАРОВ, Авазхон СОДИҚОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Насриддин МУХАММАДИЕВ, Бахтиёр ШОҲИСМОИЛОВ (масъул котиб), Шоазим МИНАВВАРОВ,ы Ғаффор ҲОТАМОВ,

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Мухбирлар 133-95-97
Хатлар бўлими 133-79-69

Навбатчи муҳаррир: Шавкат АЛЛАНАЗАРОВ

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41

Буюртма Г. — 810.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти-20.00

1 2 3 4 5 6